

Murška Straža

Uredništvo in uprava
Spodnji Griz št. 9.
Plača in tožila
Izhaja vsak teden
v Gornji Radgoni,
Telef. št. 7.
v Gornji Radgoni.
Izhaja vsak teden zjutraj.

Neodvisno glasilo
obmejnih Slovencev

Naročnina znaša za celo leto 42 Din, za pol leta 21 Din, za četrt leta 11 Din, mesečno 5 Din. Inserati po dogovoru, sicer pa: mali oglasi do 20 besed 8 Din, za vsako nadaljno besedo 50 p več; vračuni se tudi predpisani davek.

20. številka.

Gornja Radgona, dne 15. maja 1924.

VI. leto.

S krvjo in mečem.

„Kdor hodi z mečem naokrog, bo z mečem pokončan! — Sv. Pismo.“

Naš sobojevnik „Avtonomist“ objavlja pod naslovom „S krvjo“ članek, katerega radi stvarnosti prinašamo v dobesednem ponatisu. Vsak razsoden človek ve, da rodi sila protisila in da se vsako nasilje in krivica prekoplesi maščuje. V očigled takih izpadov vodilne osebnosti v naši državi veljaj vsakemu republikancu kot parola (geslo): **Kvišku srca! Glave kvišku! S hladno glavom in vročim srcem ponesimo v dvore in palače do poslednje viničarske in pastirske bajte, evangelij (blagovest) Svobode, Bratstva, Enakosti, Dela, Poštenja in Pravice!**

Avtonomist piše:

Bjelina je majhno mesto ob nekdanji bosansko-srbski meji. V tem mestu je pretekli teden zborovala radikalna stranka in na zborovanju je govoril sam Nikola Pašić. Njegov govor je vzbudil v celi državi veliko pozornost.

Mi celega njegovega govora ne moremo ponatisniti. Zadostuje naj torej le najvažnejši stavek iz njegovega govora: Kar smo si s krvjo pridobili, bomo tudi s krvjo branili!

Te besede spominjajo zelo na znani Francozom grozeči izrek nemškega maršala Moltkeja v nemškem državnem zboru: „Ves svet ve, da hočemo mir. Naj pa tudi ve, da smo pripravljeni to, kar imamo, braniti do skrajnosti. Za to smo pripravljeni in oboroženi.“

Obe izjavi sta si na prvi pogled zelo podobni in vendar obstoja med njima velikanska razlika. Razlika je v tem, da je Moltke svoje grozeče besede izrekel na naslov vnanjega sovražnika, Pašić pa jih je izrekel na naslov notranjega „sovražnika“. Ta „notranji sovražnik“ smo seveda Hrvati in Slovenci, oziroma tisti Hrvati in Slovenci, ki se nočemo več udano in ponižno klanjati belgrajski komandi, ampak zahtevamo zase poleg dolžnosti tudi nekaj pravic, in sicer ne samo pravice za posamezne hrvaške in slovenske državljane, ampak tudi za Hrvate in Slovence kot celoto, kot narod.

Pogrešnosti Pašičevega stališča, ki ga zavzema ta mož in ž njim vred tudi velik del njegovih slovenskih petoliznikov na-

pram „državotvornim“ in „prevratnim elementom“, ni treba nikomur na dolgo in na široko razkladati, kdor ve, kaj je moderni demokratizem in vlada ljudstva. V modernih demokratičnih državah ni ne državotvornih in ne prevratnih elementov, ampak so samo enakopravni državljani in enakopravne skupine, ki se bore med seboj za zmago tega ali onega načela. Pri nas n. pr. se borita trenutno dve skupini ali za zmago centralizma in ž njim združenega monarhizma in militarizma, ali pa za zmago načela o federativno-republikanski ureditvi države. Državotvorna je ena skupina tako kot druga, ker se nobena ne bori proti državi kot taki, ampak boj velja samo notranji ureditvi države. Obveljalo in zmagalo pa bo tisto načelo, za katero se bo odločila večina.

Tega načela pa Pašić in njegovi pomočniki ne priznavajo, ampak oni proglašajo že kar naprej vsakega, kdor se bori proti centralizmu, za „notranjega sovražnika države“! Z zamenjavo pojmov „država“ in „državna ureditev“ poskušajo begati in preslepiti nevedne ljudi, da bi jih lažje pridobili za nasilje in za prelivanje krvi lastnih državljanov!

Mi smo v našem listu že dostikrat opozarjali na to, kako si vodilni srbski krogi zamišljajo našo državo. Povedali smo, da si oni naše države ne zamišljajo kot državo, ki je bila ustvarjena po sporazumu — po jako ponesrečenem in nepredvidnem „sporazumu“ — ampak oni se smatrajo za zmagovalce, ki so si hrvaške in slovenske dežele priborili s krvjo. Tako zaradi lepšega sicer današnji odločilni krogi v Belgradu res radi govore in pripovedujejo, da so nas „osvobodili“, v resnici pa oni razumejo pod besedo „osvoboditev“ pravo podjarmljenje Hrvatov in Slovencev, ki so kot vojni premaganci dolžni Srbom delati tlako, jim plačevati namesto enkrat za vselej natančno odmerjene vojne odškodnine ogromne davke za večne čase, in katere smejo oni tudi z orožjem kaznovati, če bi se tem pogojem „osvobojenja“ uprli!

Pašić sam je v svojem govoru potrdil to naziranje o razmerju Hrvatov in Slovencev in prečanskih Srbov napram „zmagovitim“ Srbijancem. On je rekel: „Kar smo si s krvjo priborili, bomo tudi s krvjo branili!“

V teh Pašičevih besedah ni niti besedice o „enakopravnosti“ in o „svobodi“, ampak iz njih zveni samo glas ošabnega in prešernega zmagovalca premagancu na uho!

Sedaj pa se vprašajmo: Ali si je mogoče misliti moderno državo, v kateri naj bi skupno in složno živeli zmagovalci in premaganci? Kje je enakopravnost? Ali more obstati taka država? Ali se more držati sistem, ki to nazadnjaško stanje uzakonjuje? Ali ni vse to obsojeno na smrt?

Kdor torej res hoče državo, ki je tega imena vredna, se mora boriti za njeno popolno notranjo preureditev. Trajne podlage mirnega in skupnega sožitja Srbov, Hrvatov in Slovencev pa ne more ustvariti kri, kakor si to misli Pašić, ampak samo preureditev današnje centralistične države v federativno republiko. Ali boste sedaj razumeli, zakaj ne morete biti drugega kakor republikanci?

Mi vstajamo!

(Glasovi iz kroga intelligence.)

Naš pokret je razgibal tudi našo inteligenco, ki razvija o temeljnih vprašanjih našega gibanja sledeče misli:

Zakaj ni prišel naziv „Jugoslavija“ v ustavo, sprejeto na Vidovo l. 1921?

Slovenci in Hrvati so želeli, da bodi naziv države „Jugoslavija“, da bi se na tak način izognilo preprirom, ali se naj država imenuje „Slovenija“ ali „Hrvatska“ ali „Srbija“. Srbi so to prepredili, ker se njim je posrečilo dokazati, da je naziv „Jugoslavija“ nemškega izvora. Nemški pastor Schlözer je namreč l. 1771. v nekem svojem spisu razdelil Slovence z ozirom na njih bivališča na severne in južne Slovence (Nord- und Südslawen). Izraz „Südslawe“ je bil sprejet l. 1839. v dobesednem prevodu „Jugoslav“ — od tod tudi izraz „Jugoslavija“ — ter je bil po l. 1848. v raznih variantah uveden kakor „Jugoslovani“ v slovensko, „Jugoslaveni“ v hrvaško, „Jugoslovenci“ v srbsko in „Jugoslavjani“ v bolgarsko književnost. Izraz „Jugoslovani“ je geografično-etničen pojem in znači: Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari so Slovani in prebivajo na jugu, ni pa iz tega izraza razvidno, ali Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari

tvorejeden narod, ali pa so štirje različni narodi. Vsled tega je se izraz „Jugoslavija“ izkazal nesposoben za to, da bi se z njim označila država, v koji se imajo smatrati Slovenci, Hrvati in Srbi za jeden narod. To bi bil jeden vzrok, da se sedaj službeni naziv države glasi „Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca“, a ne „Jugoslavija“.

Katero ime v državnem nazivu zmaga?

Službeni naziv države se glasi „Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca“ ter Srbi pričakujejo, da gotovo zmaga ime „Srbi“ nad imenom „Hrvati“ in „Slovenci“ že iz tega razloga, ker zavzema v državnem nazivu prvo mesto in vsled tega pride prvo na vrsto, dočim bi se ostali dve imeni „Hrvati“ in „Slovenci“ mogli izpuščati radi predolgega državnega naziva. To bi imelo za posledico, da bi se ime „Srbi“ razširilo tudi na Hrvate in Slovence ter bi tako dobilo izključni značaj narodnega in državnega imena, dočim bi imeni „Hrvati“ in „Slovenci“ postali sčasoma pokrajinska naziva. K temu pa ne pride, ker Slovenci in Hrvati se bodo že znali ubraniti srbizaciji. Dr. H.

Zopet drugi piše:

„Ideja človečanstva naj prodre v slednjo hišo: V velike trgovine, v dvorne palače, v revne uradniške družine, zaznamovane z bedo, v zaduhle kolibe viničarjev in delavcev. Dasi ste osnovali veliko misel republikanske stranke pravice in poštenja le na podlagi kmečko-delavskega razreda (On tvori 90% celokupnega žiteljstva cele države! Op. uređn.) vendar ne smete prezreti nas, ki čutimo valpetov bič beogradske krivice na svojih poslušnih plečih. Dasi ne moremo javno izpričati svoje republikanske konfesije, smo v srcih vaši. Doli s korupcijo! — S. R.“

Zopet drugo pismo slove:

„Učiteljstvo, ki se zaveda, da je izšlo iz kmečko-delavskega naroda ne sme brezbrizno zreti na Vaš pokret, ki je blagovest vseh onih, ki iščejo pravice, služijo resnici in istinski ljubijo svoj narod. Vzgleđi visokokulturnih svetovnih republik naj bodo vsakemu inteligentu zvezde-vodilje. Le krepko naprej, v srcu smo z Vami. — Učitelj.“

Kratko in jedernato piše aktivni duhovnik:

„Ne strašite se ovir. Kristus je pregnal menjalca iz hiše svojega Očeta. Naj Vam ostane vzor. Pravi slovenski duhovnik mora biti prepričan republikanec. Bog blagoslovi Vaše delo!“

Tako si naša ideja sama dela pot preko vseh žičnih ovir neumnih in omejenih predsodkov, ki so žalibog

Pravo
Schichtovo milo
z znamko „JELEN“

Prihrani čas in denar. Zadostuje, ako s Schichtovim milom samo enkrat po perilu potegnate, tam kjer morate z navadnim milom trikrat.

zastrupili dobršen del našega razumnosti.

Rokopise naših tih somišljenikov, ki bodo ob danem momentu storili svojo domoljubno dolžnost — hranimo, da jih lahko (seveda brez navedbe imena) vsaki čas pokažemo dvomljivcem in tistim, ki bi nam podtikali mistifikacijo, kakor se je to zgodilo v začetku našega pokreta, ko je širokoustno naznanjena izjava gotove kaste naše družbe kljub pretnjam — junaško izostala.

Mi vstajamo! In to dejstvo nam je porok, da je bodočnost naša.

Dr. Herič — Praga:

Izraz „Slovljani“, pravilna skupna etnična označba za vse slovljanske narode.

V članku „Mi smo bili in bomo Slovenci“, objavljenem v „M. Straži“ št. 16, je bilo dokazano, da je izraz „Slovenci“ pravilno skupno etnično ime za južne Slovljane, Korutane (Slovence), Hrvatse, Srbe, in Bolgare. Danes pa hočemo nakratko navesti razlike, zakaj je izraz „Slovljani“ pravilna skupina etnična označba za vse slovljanske narode.

Izraz „Slovenci“ je prvotno bil naziv samo jednega plemena, a ne skupna etnična označba za vse slovljanske narode. Ko je plemo Slovenov v jedni državni tvorbi ujedinilo več sorodnih slovljanskih plemen, je na njo preneslo i svoje ime „Slovenci“, koje je tako postalo skupno politično in etnično ime za one Slovljane, koji so se naselili na jugoiztoku Evrope. In to so bili Slovenci, predniki današnjih Korutanov (Slovencev), Hrvatov, Srbov in Bolgarov.

Ruski-Silvester, poljski-Kolubek in češki Kosmas-letopisci v dobi od XII. do XV. veka so smatrali, kakor je n. pr. iz kijevskega letopisa razvidno, dolnje Podunavje za slovljansko pradedovino in, ker so ond i bili naselejeni Slovenci, njih ime „Slovenci“ za prvotno skupno etnično označbo za vse slovljanske narode. Na tak način je postal izraz „Slovenci“ skupna etnična označba za vse slovljanske narode pri severnih Slovljanih, seveda sčasoma v jezikovno prilagodjenih oblikah: ruski pod poljskim vplivom „Slavjanje“, pravilno bi imelo biti „Slovljanje“, poljski „Slowianie“, tvorjena po južnoslovjanskih jezikovnih pravilih.

Ker so severni Slovljani prvi dali izrazu „Slovenci“ pomen skupne etične označbe za vse slovljanske narode, prilagodeč si ga sčasoma po svojih jezikovnih zakonih: ruski „Slavjanje“, poljski „Slowianie“, češki „Slovane“, je umestno in dosledno, da južni Slovljani to označbo za vse slovljanske narode prevzamejo od severnih Slovljanov, toda samo v obliki „Slovljani“, tvorjeni po južnoslovjanskih jezikovnih zakonih. Torej na mesto dosedanjih četirih terminov:

1. Korutanskega (slovenskega) „Slovenci“, prevzetega iz češčine (Slovane),
2. Hrvatskega „Slavenci“, prevzetega iz latinščine (Sclaveni).

3. Srbskega „Slovenci“ prevzetega iz staroslovensčine (Slovene).

4. Bolgarskega „Slavjanje“ prevzetega iz ruščine (Slavjanje), samo jedinstveni in pravilni termin „Slovljani“.

Pravilnih in jedinstvenih narodopisnih označb ali etnografičnih terminov je radi tega treba, da se narod privede k pravilnemu in jedinstvenemu naziranju na narodno idejo. Nosilec skupne narodne ideje Korutanov (Slovencev), Hrvatov, Srbov in Bolgarov more le biti skupno neutralno historično, še zdaj med narodom živeče etnično ali narodno ime „Slovenci“.

RAZNE VESTI DOMA IN PO SVETU

Naša stranka se je z bratsko HRSS glede bodočih volitev popolnoma zjediniła. V slogi in vzajemnosti vseh, ki iščejo pravice je naša moč. — Oblast je zaplenila proglaš HRSS. Centralistični listi pa so istega prinesli. Živela ustavna enakopravnost SHS! — Naša vlada je še v krizi. Stranke se trudijo za koncentracijski delovni parlament, a ljudstvo želi volitev, katerih se vlastodržci bojijo. — Italija posodi naši državi 500 milijonov lir na 20 let in proti 7% obrestim. Ali še nismo zastavili zadnjega oralna rodne grude tujcem? — Proti francoskemu kapitanu Carlier-ju se vrši v Beogradu razprava radi umora industrijca Isselyja. — „Slov. Narod“ očita „Slovincu“ avstrijsko lakajsko službo v avstrijskih časih. V resnici pa imajo narodovci že iz avstrijskih časov do danes skrivljeno hrbtnico. — Francija in naša država sta sklenili defenzivno (obrambno) zvezo. — Med Rusijo in Nemčijo je prišlo

Sedaj sta brata milijonarja,
kot listja polno je denarja
kaj srečo je to povzročilo?
To milo „ZLATOROG“ je bilo!

Pazite pri nakupu, da se Vam izroči pristno „Zlatorog“ milo!

do spora, ki pa ni nevaren. V Nemčiji prevladuje ruski vpliv. — Pašić je rekel v Bjelini, da je treba vse državi nevarne elemente pokončati s krvjo. Javnost napeto pričakuje, kdaj se bo Pašić obesil in poprej svojega sina Krade ubil. — Zdrav duh bi bil v Orjuni, ako bi se otrsela radikalno-demokratske kuratele. — Rusija je sklenila, da s strogimi postavami odpravi nepismenost. In pri nas? — Tudi „Domoljub“ piše za republiko, ki je naenkrat za SLS „vprašanje druge vrste“. Nam pa je to vprašanje prve vrste, ker le v republici bo prišlo ljudstvo do besede. — Stjepan Radić je še na Dunaju, četudi so hoteli drugače. — Nove poštno znamke dobimo v kratkem. — „Domoljubu“ v album: „Avtonomist“ ni glasilo enega človeka, ampak tisočev revežev, ki so vsi „agentje“ proti maziljeni in nemaziljeni satrapiji. „Avtonomist“ je glasilo one republikanske ideje, ki Vam je pri volitvah dobro služila in katero ste zatajili, kakor Peter svojega Gospoda. — Toča je v več krajih Slovenije napravila izdatno škodo. — Staroliberalci in radikali so se združili v civilen zakon. Poročni dokument so podpisali trije... Več jih namreč ni v tej „državotvorni“ Pašičevi četi. — 200 koreanskih dijakov je vtonilo ob priliki neke ladijske nesreče v Newyorku. — Prekmorsko kolonijo priporoča „Slovenski (?) Narod“ za kraj, kjer bi naj sužili sinovi Slovenijel Pravi, da je Macedonija in Albanija predobala! Kdo še ima oči zaprte?! — Notar Lovro Baš je 9. t. m. v Celju umrl. Slovincu-narodnjaku naj bo slovenska zemlja lahka! — Ame-

rika je Kitajski odpustila vse dolgove. — Na Dunaju odpravijo gotico (nemško pisavo). — Kolera razsaja v indijski provinci Behar. Na dan umrjejo stotine ljudi. — Dr. Beneš, zun. minister Československe republike je šel v Rim. Potovanju se pripisuje velika važnost. — Med Beogradom in Dunajem se s 15. majem uvede direktna telefonska zveza. — V Poruhrju in Šleziji stavka 90% rudarjev. — Tudi „Kmetijski list“, glavno glasilo SKS se znatno in odkrito približuje spasonosni republikanski ideji. Povsod se svita. — Krematorij za republikance sezidajo akcijonerji okoli „Tabora“, „Jutra“, „Narodnega Dnevnika“, „Orjune“ in bankam sovražni bankirji v Ljubljani in Mariboru. — „Odkod so dobili denar?“ vprašuje v istozvočnem žargonu z „Narodom“ tudi že „Slovenec“ od nedelje in zaključuje s farizejsko zlobo, češ Pašić bo dal. Če ne bi vedno deževalo, bi človek mislil, da se je nekemu v lobanji skisalo... „Ves Izrael ju je proklel“ — Prepeluha in Bendeta, ki sta oba misteriozna milijonarja! — Po celi Sloveniji se bodo vršile meseca maja do julija občinske volitve. Tozadevna navodila objavimo prihodnjč. — Svetel vzgled posnemanja naj bi bila še obstoječim dvorom nizozemska kraljica, ki je ob priliki znižanja plač višjih uradnikov odločno zahtevala znatno zmanjšanje svojih dohodkov... — Vsem veljaj načelo: Pobijaj nasilje z duhom! (Ghandi).

Naročajte Mursko Stražo

Zabavnik.

Utrinki.

Nesreča redkokedaj sama pride; zato sta vedno po dva človeka skupaj nesrečna radi iste neumnosti.

Neumnost je dar božji; če je mož ljubosumen na svojo ženo radi samca, je brezdvomno samec (utemeljeno ali neutemeljeno) ljubosumen na zakonskega moža radi svojega dekleta.

Moški postane v ljubezni dober; ženska pa boljša.

Hudobija možkih je včasih brez meje, — hudobija žensk pa največkrat — brez podlage.

Dobro je, da mlade žene ničesar ne zapišejo, kar mislijo. To bi namreč bila najbolj zabranjena knjiga na svetu!

Zakon je začetek boljšega življenja. Dobro življenje pa ima — svoj konec!

Ako pride k dvema modrima možkima ena sama pametna ali nespametna ženska, postala sta oba modrijana — norca!

Ljubezen oslepi človeka; zakon pa je zdravnik-špecialist za očesne bolezni... (V zakonu se namreč oslepljene oči odpro...)

Na dobrodelni veselici.

Prodajalka gospodu, ki pride mimo: „Kupite gospod te broše za damo,

katero ljubite!“

Gospod zamrma: „Kaj mislite o meni, gospodična? — Jaz sem vendar — poročen!“

Vzorni zakon.

Mož ženi: „Ti, jaz presneto malo opazim, da sem poročen; ko sem bil še samec so mi vedno manjkali gumbi na hlačah in suknji...“

Žena: „Norec! Mar misliš, da se v zakonu ne potrgajo — knofi...?“

Razočaranje.

Nevesta: „Zelo mi je žal, da sem se s teboj spustila v tako resne zveze. Sedaj je prepozno, kakor sam veš. Ampak nesramnost je, ko čujem sedaj, da imaš dolgove in nobene imovine, ko si vendar dal v „Mursko Stražo“ ženitbeno ponudbo s šifro „Dolarski princ 100.000“.“

Okrutnež.

Šef praktikantu: Kako si drznete kaditi v moji prisotnosti?

Praktikant: Oprostite, saj ne kadim, samo svinčnik sem imel v ustih.

Šef: To je meni vse eno. Ali svinčnik ali ne, to me ne briga; jaz ne dovoljujem, da bi se v moji prisotnosti kadilo! Basta!

Ena profesorska.

Žena: Ko zaspim, bodi tako dober in ugasni svetilko!

Mož (profesor): Samo poklič me, bom v šoli.

Na roko mu je stopil.

A.: Kaj se ti pa je zgodilo, da imaš obvezano roko?

B.: Jezi me, kadar mislim na to. Ko sem sinoč šel domov, mi je neki nesramen pijanec stopil na roko.

Nazadnjak.

A.: — Vi ste pravi nazadnjak, ker nasprotujete temu, da bi se dale ženskam ravno iste pravice, kakor možkim.

B.: Jaz sem mnenja, da ako ženske čim več pravic dobijo, tem manj bo pravih žen.

Bilanca ljubezni.

Na Bledu sem jo spoznal, vzbudil protiljubezen z dobro večerjo in vinom:

Račun stroškov . . . Din 100.—

Drugi dan je zbolela radi slabe večerje, jaz pa iz hrepenenja do nje

Račun bolniške blagajne Din 80.—

Končno je prišlo njeno prvo pismo Račun vrednostnih

listin Din 1.000.—

Stokrat mi zagotavlja svojo ljubezen in zasigurava svojo roko

Račun zavarovalnin Din 100.—

Poslala mi je tisoč poljubov, katere sem vrnil z obrestmi vred

Račun obresti Din 85.—

Naravno, da sem zidal na njeno zvestobo

Račun investicije in prezidave Din 500.000.—

Potem sem poravnal njene dolgove Račun dubioznih terjatev Din 1.280.—

V zadregi sem ji posodil Račun dolžnikov Din 347.—

Svoj kredit sem moral povišati Račun upnikov Din 5.000.—

Ko nisem ničesar več imel, sem jo našel z drugim

Račun menic Din 15.—

Naravno, da sem ji takoj odpisal Račun odpisov Din 3-50

Potem je prišla, da bi popravila prelom med nama

Račun popravil Din 25

Ni se ji posrečilo in šla je. Pogledal sem v blagajno, da bi skontiral njeno stanje in sem našel tam rezultat svoje ljubezni

Račun blagajne Din 000-00

Račun bilance izkazuje zgubo na celi črti; edini čisti dobiček je: novo spoznanje.

V nedeljo, dne 18. maja gre staro in mlado na VELIKO

JAVNO TOMBOLO

k Mali Nedelji. Glavni dobitki: štirjak vina, klafter drv, sukno za obleko in še 400 drugih dobitkov. Kupujte karte za tomboło po 4 Din pri društveniku in v trgov. v predprodaji

Začetek ob 3. uri.

Med odmorl svira polnoštevila Malonedeljska godba na pihala (18 mož).

DOPISI

Gornja Radgona. (Krajevna kronika.) „Tekmo“ izvorno 3 dejansko dramo je vprizorila gornjelendavska podružnica Jugosl. Matice. Radi slabe reklame se dvorana ni napolnila, zato tudi dobiček ni bil presijajen. — G. Ana Lipič, roj. Rituper soproga miz. mojstra in posestnika g. Petra Lipiča je umrla v starosti 53 let. Pokojnici želimo večni mir, užalosteni pa izrekamo naše iskreno sožalje. — V Avstriji imajo 25. t. m. obč. volitve. Priprave so živahne. — Gospodinjstva šola pogosti 17. t. m. vse predstavnike oblasti in korporacij, da nazorno pokaže uspeh svojega dela. — V okolici sta se v kratkem razdobju ponovila 2 slučaja samoumora z obešenjem. Poslednji se je obesil, kakor je sam pred smrtjo napisal „zavoljo Julike“.

Tiskarna Panonija je dotiskala po naročilu č. g. Blaž Dvoršak knjigo „Sv. M. Marjeta Alakok“, življenjepis in molitvenik, ki se je začel razpošiljati. Stane v platno vezan 20 Din in se naroča pri Mlad. Marijini družbi Sv. Anton v Slov. gor.

Šolsko vodstvo Gornja Radgona se gospodu Janezu Lančič tem potom najlepše zahvaljuje za znesak 50 Din, katerega je podaril v prid tukajšnjim revnim učencem namesto venca na grob gospe A. Lipič.

Iz okolice. (Dopisnica) 40 let sem že naročnik „Slov. Gospodarja“. Sedaj sem ga odpovedal, ker se mi vaša „Murska Straža“ mnogo bolj dopade. Le tako naprej! Rad bi tudi sam pisal, a ne morem. Ali delal bom za republikansko misel, kolikor bo v mojih močeh. Pošljite mi 3 izvode „Male polit. šole“. — Andrej K.

Važen slovensko-nacionalni jubilej. (Trinajststoletnica suverenosti države Korutanske. 624—1924.) Pod tem naslovom je bila v 18. števil. „M. Str.“ objavljena notica, koja je treba v toliko popraviti, da je država Korutanska bila l. 1816., a ne l. 1564., deloma obnovljena pod nazivom „Ilirija“. (Tu gre za fatalno tiskovno greško, kar je s tem popravljen.)

„Mala politična šola“ je žalibog pošla. Interesenti počakajte dokler ne pride iz Ljubljane, kjer smo jo ponovno naročili.

Očeslavci pri Gornji Radgoni. Odgovor gospodu Josu Karabajič-u, policijskemu komesarju na izjavo v 17. št. Vašega cenjenega lista. Gospod pol. kom. naveda v svoji izjavi, da njegovi redarji vedo predpis in da je bil moj dopis zlobno izmišljen. Zatorej podajam odgovor na sledečo izjavo, jas kot dopisnik sem poročal stvarno resnično o vedenju naše obmejne straže. Katera je bila tako pozabljiva da je pozabila izkazati zadnjo čast umrlemu, dolžnost predpisa ob času prevoza. Ker se je pa gospod nadredar Ign. Meze dobro izpričal, da se je od njegove strani izkazal predpisani pozdrav, pa kedaj je vprašanje moje in navzočih. Da bode ta zadeva na jasnem podajem gospodu pol. kom. popisane priče na razpolago, ker mi je moja osebna čast vendar toliko vredna, da poročam resnico na podlagi dokazov. Navzoči smo bili, jaz kot dopisnik in navedeni vsi: Franc Klobasa, Anton Fekonja, Jožef Zorger, Jožef Kovačič, August Filipič in še eden Avstrijski državljani. Gospodu policijskemu komesarju dajem torej v vednost, da ostajam pri svoji častni trditvi in imam njegovo izjavo za ničevno. — Spoštovanjem P. Serneč.

Apče. Drž. kmet. gospodinjstva tečaj v Gornji Radgoni je imel s svojimi gojenkami in z učenkami prejšnjih tečajev izlet v Apče, kjer se je ogledalo vzorno gospodarstvo grajščine Meisl. G. upravitelj Matheis je ljubeznivo razkazal vzorno gospo-

POLITIČNI PREGLED

Vladna kriza

še ni rešena. Marko Trifković je postavil med „pogoje“ za koncentracijsko poslovno vlado tudi „pobijanje antinacionalnih in subverzivnih elementov“. Z ozirom na to se pričakuje, da se bodo Pašić, Pribičević in Žerjav — obesili, potem bo kriza rešena.

Opozicija

zahteva izročitev državnih tatov in korupcionistov sodišču. Dalje priznanje državljanov ustavnih pravic vsem državljanom SHS, in kar pa čednostna Pašičeva brada ni pristala.

Naš politični položaj

je jasn: Na eni strani združena korupcija in nasilje ter velikosrbski hegemonizem; na drugi strani predstavniki Slovencev, Hrvatov in Srbov, predstavniki poštenja in morale ter spoštovanje zakonov in zakonskih pravic. Odločitev je sedaj pri kroni.

.....
darske naprave, vzlasti vzorno živinorejo in mlekarstvo. Pri tem se je od strani g. lastnika samega sprožila velepomembna ideja ustanovitve stalnih kmetijskih oz. gospodinjstev tečajev. Ker je Meinlovo posestvo za tako ustanovo kakor nalašč pripravljeno in je lastnik sam zelo zavzet za ustanovitev take šole je stvar poklicanih faktorjev, da zadeve ne pustijo pasti v vodo.

Kapela—Radenci. Neki prasec je pokazal svojo srčno kulturo s tem, da je od l. 1891 obstoječo čitalnico bralnega društva ponesnažil s človeškim blatom. Društvo je od nekdanj torišče izobraževanja naše kmečke mladine; delovalo je samo kulturno, nestransko. Odbor odločno obsoja barabsko obnašanje in bodo fantje z dotičnim kulturonoscem obračunali. — Našim fantom in dekletom pa bodi ta škandal le bodrilo k nadaljnjemu delu, ker je podan jasn dokaz, s kakimi sredstvi se borijo naši nasprotniki proti nam.

Lomanoši. F. F. se bo šel učiti 4 božje zapovedi, da bo vedel zjutraj, opoldne in zvečer, odkod je vse to, kar uživa. Nehvaležni vzbujajo s svojim obnašanjem ogorčenje sosedov. Ako to ne pomaga, pride vse bolj jasno! — Sosed.

Radenci. Tu se vprizori v nedeljo, dne 25. t. m. pri g. Maršiku igra „Deseti brat“ od kapelskih in radenskih diletantov. Več prihodujč. — Dne 1. junija bo v zdraviliški restavraciji otvoritveni koncert letošnje sezone. Več v oglasu. — Čebelarski shod bo pri nas v nedeljo, dne 18. t. m. ob 2. uri popoldne pri g. Jurkoviču. Po shodu bo praktično razkazovanje pri čebeljaku g. Leop. Mira v Radencih. Pridite vsi, ki se zanimatel!

Veržej. Kmetijska podružnica v Veržaju priredi dne 18. maja ob 8 uri predpoldne predavanje o čebelarstvu v šolskih prostorih. Pride potovalni učitelj g. Jurančič. Po kratkem predavanju se bode praktično razkazovalo v bližnjem čebeljaku, v katerem še se določi. Vsi prijatelji čebelic ste uljudno vabljeni.

Ljutomer. Zaključni venček tukajšnje plesne šole v hotelu M. Sterman, je prinesel tudi podpornemu društvu Narodne šole lep dar kot prebitek in sicer je prejelo predsedništvo podpornega društva znesek 204 Din, za kateri velikodušni dar se izreka tem potom vsem, temu društvu naklonjenim dobrotnikom najsrčnejša zahvala. Bog plačaj! — Predsednik.

Dirka v Ljutomeru, ki je bila radi slabega vremena preložena, se ob vsakem vremenu vrši v nedeljo, dne 18. t. m. Pridite mnogoštevilno!

Pašičeve grožnje s krvjo

se uresničuje. Na številnih nedeljskih shodih so plačani banditi napadali protirežijske zborovalce. Po nasilju v Subotici, Novem Vrbasu zabiljezuje neronska krutost sedanjega režima še zbor v Morinu (Banat) in v Šobcu. Iz Morina imamo to poročilo: „Odjek“ piše nadalje o zemljoradniškem zborovanju v Morinu v Banatu, kjer je bil poslanec Vujić od plačanih banditov napaden in pretepen od občinskih in policijskih oblasti in končno okraden. Napad so izvršili predsednik občine in občinski zdravnik dr. Srgjanov. Pristavljamo, da se je včeraj v Mitrovici nahajal dr. Vojislav Janić in se to spravlja v zvezo z dogodki v Šabcu. Izvemo, da je Vujić zaprosil pri kralju za advienco in da namerava kralju vrniti 13 odlikovanj, katere je dobil kot vojak na srbskih frontah. Poleg tega zborovanja so Srnaoci motili zborovanja muslimanov v Banjaluki.

Cezanjenci. Tukaj je umrla 9. t. m. po dolgi in mučni bolezni v najlepši starosti gdč. Viktorija Ribičeva hčerka iz ugledne in vzorne obitelji. Pokojnica je bila zelo marljiva kulturna delavka, najodličnejša članica tukajšnjih ljutomerskih izobraževalnih društev. Tudi je bila mnogoletna zanesljiva in dobra altistinja ljutomerskega pevskega društva. Blagi pokojnici večni mir, domačim pa naše globoko sožalje!

V Ljutomeru so dobili 3 nove zvonove. Blagoslovili so jih na cvetno nedeljo. Kumovali so njih skoraj sami bivši odpadniki. Značilno in zanimivo!

Vinarska in sadjarska šola v Mariboru je izdala s pomočjo izrednih denarnih prispevkov okrajnega zastopa maiiborskega in posojilnice „Narodni dom“ v Mariboru prospekt, vsebujoč zgodovinsko črtico in splošno uredbo tega najstarejšega slovenskega kmetijskega zavoda, pogoje za sprejem učencev in praktikantov, hišni in šolski red, učni načrt itd., kar mora zanimati napredne kmetovalce in njihovih sinov, od kojih najboljši se naj strokovno izobražujejo v kmetijskih šolah za njih prevažni poklic. Sedemnajst slik predločuje razne objekte vinarske in sadjarske šole. Ta prospekt znači nekak mejnik v razvoju 52 let starega zavoda, kojega uredba se bo morala radi nedavno izvršenega izjednačenja (unificiranja) vseh kmetijskih šol v državi spremeniti v mnogih pravicah. Dobiva se pri ravnateljstvu vinarske in sadjarske šole v Mariboru proti plačilu Din 5.— za tiskovni sklad, naložen v navedenem denarnem zavodu v svrhu kritja tiskovnih stroškov in omogočenja izdanj še drugih spisov kmetijsko-gospodarske stroke, za kar se preplačila hvaležno sprejemajo.

Slabost? Slabo spanje? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Fellerjev Elzafluid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kozmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnat ali 1 špecijska steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 špecijskih steklenic 214 dinarjev in 10% doplatka razpošilje: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA, DONJA Elzatrž št. 326. (Hrvatsko.)

Vsaka hiša, vsak urad, vsaka gostilna, vsako društvo, vsaka družina, vsaka čitalnica imej odslej

„Mursko Stražo“

neodvisno glasilo obmejnih Slovencev.

GOSPODARSTVO

Vinogradniki, pozor!

(Nadaljevanje)

2. Izdela in predloži pristojnemu ministrstvu zakoniti načrt o bobljanju direktno rodečih trt, kot dopolnilo zakona o pospeševanju vinogradništva — v kolikor to ni povoljno rešeno v novem vinogradarskem pravilniku.

Ob enem poziva občni zbor Glavnega Saveza jugosl. vinogradnikov svoj upravni odbor, kakor tudi upravne odbore vseh pokrajinskih Savezov, da v svojem delokrogu podvzamejo vsako akcijo, ki bi bila v stanu omogočiti ter podpreti zakonske ukrepe, da se naše vinogradništvo temeljno in trajno oslobodi škodljivega vpliva direktno rodečih trt.

IV. Resolucija, glede strokovnega glasila zveze vinogradnikov.

Sklene se na predlog gg. referentov Skalickyja iz Novegamesta in Hrzića iz Zagreba: „Poveriti rešitev tega za Savez in njegove člane nad vse važnega vprašanja, upravnemu odboru.“

V. Resolucija, glede uvoza vina iz Italije.

Na predlog g. Kopača iz Zagreba se sklene odposlati ministrstvu poljoprivrede in vod brzojav sledeče vsebine:

„Kakor se doznava, spravljajo italjanski vinski trgovci večje količine vina v Trst, računajoč na izvoz v kraljevino SHS. Ta izvoz naj bi omogočila nova vinska klavzula v trgovski pogodbi sklenjeni med Italijo in našo kraljevino. V imenu vinogradnikov iz cele države, ki itak že trpe pod vinsko krizo, protestiramo proti vsaki določbi, ki bi omogočala uvoz italjanskega vina. Možnost takega uvoza bi pomenila končno katastrofo za naše vinogradništvo.“

VI. Resolucija, glede uvoza vina, grozdja in likerjev iz Italije.

Na predlog g. nar. poslanca Nemanica iz Želebeja pri Metliki se sklene zahtevati od vlade: „1. Da vsak uvoz vina, grozdja in likerja iz Italije brezpogojno zabrani; in 2. Da se k sklepanju mednarodnih pogodb vedno pritegneta dva strokovnjaka, ki ju naj nominira Savez.“

VII. Resolucija, glede vinskih tipov.

Na predlog g. Košarja iz Sv. Bolfenka pri Središču se sklene: „Da merodajni faktorji skrbe za to, ustanoviti na temelju vinarskih zadrug za vsako vinogorje stalen tip vina.“

VIII. Resolucija, glede redukcije vinskih in drugih kmet. strokovnjakov.

Na predlog agronoma g. Petra Miovića iz Maribora se sklene zahtevati od vlade: „Da ustavi nadaljno redukcijo kmet. strokovnih organov, ker so za pospeševanje kmetijstva, odnosno vinogradništva nujno potrebni ter da že reducirane zopet pozove v službo.“

IX. Resolucija, glede tranzita vina.

Na predlog g. Nikola Petrovića iz Beograda se sklene zahtevati od vlade. „Da se uveljavi iste transportne tarife, ki veljajo za izvoz vina v inozemstvo. 1. Za vina, ki se prevoze iz Splita, kot centra proizvodnje vina v Dalmaciji v Južno Srbijo: Skoplje, Kavadar, Veles, Bitolj, da gredo kot tranzit; 2. Isto naj se uveljavi tudi za vina, ki se izvoze iz Vršca, kot centra proizvodnje v Vojvodini, in za vina, ki se izvoze iz Maribora, kot centra proizvodnje v Sloveniji.“

X. Resolucija, glede zaščite domače industrije konjaka.

Na predlog g. agronoma Živanovića iz Golobka (Srbija) se sklene pozvati upravni odbor glavnega Saveza: „Da

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

OBRTNA BANKA, PODRUŽNICA V LJUTOMERU

..... Tel. Interurb. štev. 2 izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje Rač. ček. št. 12.726

vpliva na vlado, da zaščiti domačo industrijo konjaka (vinovice) in da odstrani razne umetne konjake, ki se nahajajo v prometu in ki s svojo ceno konkurirajo naravnim konjakom, ki se dobivajo iz naših domačih vin. Ker imamo v naši državi dovolj razvito industrijo naravnega konjaka — od vina, se lahko zabrani brez razlike vse imitacije konjaka, sčim se bo naša industrija konjaka povzpela na dostojno višino. Isto se mora uveljaviti tudi za imitacijo dezertnih vin.“ (Konec prihodnjic.)

UREDNIKOVA POŠTA

Veržej. Le pozitivne podatke prosim. Domneva ni nič. Iz poročila bom vzel zrno brez plev. — Dr. H. Praga. Hvala. Vse pride. Pogreški so nastali v stavnici. Prosim še kaj! — Naročnina prispela. — Ljutomer. Pride. Prosim potrpljenja. „Mala pol. šola“ mi je pošla, a je že naročena. — R. Neran Ljubljana. O članku nič ne vem. Podlistek je prišel. Morda pride članek čez 24 let. Ni to prvi slučaj, da se kaj izgubi. — Ostalim. Potrpljenje! Pa kratko opišite. — Vse porabno pride.

Lastnik, izdajatelj, glavni in odgovorni urednik: Roman Bendé, novinar. Tisk: Tiskarna Panonija v Gornji Radgoni

Čuvajmo materi Sloveniji slovensko lice!

BERSON

gumijeve pete in gumijeve podplate mora vaš čevljar potrditi na čevlje, ker s tem si ne prihranite samo denarja, ampak si obvarujete tudi noge in čevlje

Izjava.

Podpisana Alojzija Belec, posestnica na Blagušu prekličem, da je neresnično vse, kar sem govorila zoper Terezija Škrjanec, šivilja v Berkovcih in se nji zahvaljujem, da je odstopila od nadaljnjega sodnijskega postopanja.

Blaguš, dne 9. maja 1924.

Alojzija Belec.

Zahvala.

Vsem, ki so povodom prebitke izgube moje iskrenoljubljene tovarišice v življenju

Ana Lipič roj. Rituper

izkazali vsem žalujočim svoje iskreno sočutje in blago pokojnico tešili v njeni mučni boleznini izrekanjem tem potom najiskrenejšo zahvalo. Predvsem se zahvaljujem prečastiti duhovščini za tako nepričakovano spremstvo, pevskim zborom za ganljive žalostinke, vsem številnim darovalcem vencev, vsem sorodnikom in prijateljem iz Gornje Radgone, kakor posebno še iz mojega rojstnega kraja, ki so polnoštevilno spremljali drago pokojnico na poslednji poti. Končno se zahvaljujem vsem, ki so prispevali, da je Njeno zadnje spremstvo bilo tako mnogobrojno, kar je utešilo mojo žalost.

Ohranite jo v blagem spominu!

Goraja Radgona, dne 12. maja 1924.

Peter Lipič, Ana in Viktor Lipič, soprog. otroka.

MALI OGLASI

Ugodna prilika!
Lepo kmečko posestvo v izmeri nad 30 oral, z zidano hišo in gospod. poslopji se kakor leži in stoji (fundus instructus) takoj poceni proda. K posestvu spadajo tudi 4 gozdovi, mnogo živine in poljedelsko orodje. Več se izve pri lastniku **Jakob Paulič**, posestnik Melé p. Radenci.

Dobroohranjen gramofon se proda pri Karlu Vogrinec, Kocijan pri Kapeli.

Posestvo 5 oral; hiša zidana in z opeko krita, vse v dobrem stanju. Več se poizve pri lastniku **Alojz Kegi, Hrasnje-Mota p. Radenci.**

Akcitilen-plinski aparat s 16 plameni se takoj poceni proda. **Karl Schmied, Gornja Radgona.**

Kolo skoraj novo se poceni proda. Vprašati: **Spodnji griz št. 18**

Deklo pridno in pošteno, za pomoč gospodinjici išče za takoj proti dobremu plačilu in oskrbi **Martin Fischer, Zlatorog (Steinhof) Plitvički vrh p. G. Radgona.**

Sodarske pomočnike sprejme pri dobri plači, prosti hrani, stanovanju in perilu **Fran Repič sodarski mojster Ljubljana Kolesijska ul. 18.**

Za-Za-pom-

ni si soseda kar ti povem ako rabiš **volneno blago** za ženske in sukno za moške obleke, tiskanine (druck) cefir, belo, rujavo ali pisano platno ter sploh kaj manufakturne robe, pojdi kupit v veletrgovino R. Stermecki v Celje kjer mi vsi kupujejo in kjer je največja zaloga in najnižje cene. Trgovci engros cene. Ceniki zastojl.

Stavbeno gradivo

cement, apno, strešno lepenco, tesan les za kompletna ostrejša, late in vsakovrstne deske kupite najceneje pri **Anton Jandl, Ljutomer** stavbeno podjetje.

Naročajte „M. Stražo“

Jugoslov. zavarovalna banka „SLAVIJA“

zavaruje proti požaru, tatvini in nezgodam; sklepa zavarovanja na življenje v vseh kombinacijah pod najugodnimi pogoji

Ravnateljstvo v Ljubljani, Gosposka ul. 12 (v lastni hiši)

Podružnice po vsej državi

Ekspozitura za mariborsko oblast v Mariboru, Slovenska ulica 13, ki daje vsa pojasnila in sprejema zavarovanja

Dne 1. junija 1924 se vrši v kopališki restavraciji v Radincih

VRTNI KONCERT

s otvoritvijo kopališke sezone.

Svira ciganska godba iz Prekmurja.

Začetek ob 3. uri. Vstopnina prosta.

K obilni udeležbi vabi **Josip Maršik, restavrater**

IZJAVA.

Podpisano podjetje poroča tem potom, da je naš bivši podzlagatelj **Miroslav Marš v Ljutomeru** z današnjim dnevom iz našega podjetja izstopil in da ni isti od danes naprej upravičen, bodisi sprejemati naročila ali pa plačila za naš ali pa njegov račun podzaloge.

Vse posle podzaloge delniške pivovarne Laško v Ljutomeru prevzame g. **Joško Rus v Ljutomeru** in je edino le imenovani upravičen sprejemati naročila in plačila.

Ljutomer, dne 13. maja 1924.

Glavna zaloga delniške pivovarne Laško v Mariboru.

Zdravilišče Slatina Radenci

Edino zdravilišče v SHS za srčne, ledvične in mehurne bolezni; naravne ogljenokisle, električne in parne kope, pitno zdravljenje z Radensko vodo. Elektroterapija in Roentgen. Izvrstni zdraviliški uspehi. **Električna razsvetljava in radiozabave.** Cepljenje (küfice) po znižani ceni. Vprašajte svojega zdravnika in zahtevajte prošpette. Pred in po glavni seziji 40% popusta. na sobe. — **Sezona od 1. Junija do 15. septembra.**